

တၢ်ကွဲးကၢ်းကၢ်းလၢ-

တံနီ(သဝီတၢ်)

တၢ်လံာ်တၢ်လီလၢအကဆီ

တၢ်နံၤတၢ်ခိၣ်ယကိးလိတဲစိဆူယါတံတံး(နီၤနီၤမိ)အအိၣ်,ယမၤသိၣ်ယကလုာ်ပုၤပိာ်မုၢ်တဲတၢ်သိၣ်အသိး-

“ဟလိ-ယါတံတံးခါ”

“အၢၣ်-မ့ၢ်မ့ၢ်,ယၢန့ၣ်ယါတံတံး,နီၤနီၤမိဇၢ်.နၢန့ၣ်မတၢၤလိာ်”

“ယၢန့ၣ်နီၢ်ဝါဝါမိၣ်,နအိၣ်ဆူၣ်ခါယါတံး”

“အိၣ်ဆူၣ်မၢၣ်-တၢ်ဂ့ၢ်အိၣ်တမံၤမံၤဇိၣ်,”

“တၢ်ဂ့ၢ်တအိၣ်နီၢ်မံၤမၢၣ်,ယသးသယုာ်ဘၣ်နၢၤဒၢးယဆဲးအိၣ်သကိးဝဲနၢၤလၢ Phone န့ၣ်”

“မၢက့ၢ်န့ၣ်ခဲအံၤနဆဲး Phone နအိၣ်ဖဲလိာ်”

“ဒၢးယါတံးတၢၤဒု...ခဲအံၤယအိၣ်ဖဲဘဲကျိးZone(A)ယဟံၣ်အလီၢ်လီၢ်လၢညါခါအိၣ်ဖဲနဟံၣ်ကပၤန့ၣ်

မိၣ်,တၢ်ပလဲၤတဘၣ်က့ၢ်တဘၣ်နီၣ်က့ၢ်,ပဘၣ်အိၣ်ဝဲဖဲဘဲကျိးတုၤခဲအံၤ.နဲဒုနလဲၤတုၤလၢအိးစုၤလၢ

ယါထံၣ်ခိၣ်ကိာ်လဲၤတဘျီန့ၣ်သ့ၣ်ခိၣ်ထီၣ်ဒၢးနသါပုၤနီၣ်ညိပုၤသၢၣ်”

“သးပုၤနီၣ်ဝဲလဲၣ်ယနီၣ်ဘၣ်နၢၤထီၣ်ဒါခိၣ်.နအိၣ်လၢဘဲကျိးနဘၣ်ဆဲးPhoneနစ့ကလၢအါသၢၣ်,ဟ့ၣ်

လီၤယၢလၢနလိတဲစိနီၣ်ဂံၢ်,ယကကိးကဒါက့ၢ်နၢၤခဲအံၤ-

ဖဲန့ၣ်တဘျီယကိးနံၤက့ၢ်တန့ၢ်လၢဘၣ်အယိယန့ၣ်ဘၣ်အိးအဲဖီၣ်က့ၢ်ယကလုာ်ဘၣ်.သ့ၣ်ညါက့ၢ်ဝဲလၢယၢတဘျီန့ၣ်ထီၣ်ဝဲဒီးတဲယၢ-

“တံနီ,နတၢၤနဟးမၤနါက့ၢ်တၢ်က့ၢ်န့ၣ်,ယဲတခိယဆိမိၣ်လၢတၢ်အနီၢ်ကိာ်-

“ဒၢး-ယတဲလီၤယသးလၢယမ့ၢ်နီၢ်ဝါဝါယအိၣ်လၢဘဲကျိး,နဲတခိဘၣ်လိာ်နဘၣ်တဲလၢနသ့ၣ်ညါယၢ”

အဝဲနံၤထီၣ်ဒီးတဲက့ၢ်ယၢ-

“ဒၢးယဆိမိၣ်ယမ့ၢ်တဲလၢယတသ့ၣ်ညါအိးဘၣ်ဒီးအမဲကဆုးဘၣ်ဖုးမိၣ်,တဂ့ၢ်ဘၣ်မိၣ်.အယိန့ၣ်ယဘၣ်တဲလံာ်ဝဲလၢယသ့ၣ်ညါအိးန့ၣ်-

တဘျီဘျီပဝဲသ့ၣ်တဖၣ်လၢတၢ်အိၣ်သးတခါခါအဖီခိၣ်,ပဘၣ်ကတိၤလံာ်တၢ်လီတၢ်အိၣ်ဝဲဒၣ်လီၤ.တၢ်လံာ်တၢ်လီအိၣ်ဝဲလွံၢ်ကလုာ်-

- ပမၤကမ့ၢ်တၢ်တခါ,ပသးအုးလၢပုၤကသ့ၣ်ညါအယိပကတိၤလံာ်တၢ်လီတၢ်ဒ်သိးပကကျၢၢ်ဘၢပတၢ်ကမ့ၢ်အဂီၢ်
- ပသ့ၣ်ကွဲးသးလိပုၤတၢၤဂၤအတၢ်ဖိတၢ်လံၤဒီးဒ်သိးပကန့ၢ်ဘၣ်အတၢ်ထူးတၢ်တီၤ(မ့)ပကဟံးန့ၢ်ဆူၣ်အတၢ်အဲၣ်အဂီၢ်ပလံာ်ပလီအိၣ်ပုၤဂၤ
- ပအဲၣ်ဒီးမၤလီၤနံၤမၤလိာ်လုပုၤတၢၤဂၤအယိပတဲလိာ်ကွဲးဒီးပလံာ်အိၣ်လီအိၣ်အိး
- ပသးအုးလၢပုၤတၢၤဂၤအသ့ၣ်ကဘၣ်ဒိအသးကဘၣ်ဖီၣ်(မ့)အလၢကပိၤကဘၣ်ဒိအယိပလံာ်ပလီအိး,ပတဲလီၤဘၢန့ၢ်တၢ်လၢအဂီၢ်

တၢ်လံာ်တၢ်လီလွံၢ်ကလုာ်အံၤအကျါလၢအဖီခိၣ်သၢကလုာ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လံာ်တၢ်လီလၢအိၣ်ဒီးတၢ်အဲၣ်လီၤနီၢ်ကစၢ်အသး,မ့ၢ်တၢ်ကွၢ်လီၤနီၢ်ကစၢ်အဘျုးဒီးမ့ၢ်တၢ်လၢအမၤဟးဂီၤ,မၤဘၣ်ဒိပုၤပုၤဂၤအတၢ်အိၣ်သးအယိ,ပတၢၤကြၢးမၤအိးဘၣ်.မ့ၢ်တၢ်လံာ်တၢ်လီလၢအဖီလၢကတၢ်တကလုာ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လံာ်တၢ်လီလၢအကဆီ(white lie),မ့ၢ်တၢ်ကွၢ်န့ၢ်တၢ်လၢပုၤဂၤအတၢ်ဘၣ်ဘျုးအဂီၢ်အယိ,အလီၢ်မ့ၢ်အိၣ်ဒီးပလံာ်ပလီတၢ်ဒ်န့ၣ်တကလုာ်သ့ဝဲလီၤ.ဘၣ်ဆၣ်ကဘၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ပာ်သးကဆုးကဆီလၢတၢ်သးကညီၤဒီးတၢ်မၤမ့ၢ်ပုၤဂၤအဂီၢ်ခိးန့ၣ်လီၤ.

တၢ်လၢအိၣ်ဒီးန့ၣ်တၢ်နံၤခံဖျၢၣ်ဘၣ်

လၢအပူၤကွံာ်အနံၣ်ခံဆံယအိၣ်လၢမၢ်လးကညီဘၣ်ကီဘၣ်ခဲဒဲကဝီၤ(ဘဲကျိး)အခါ,သးစၢ်ဖိသၢၤဟဲထီၣ်လံာ်စိဆူကွဲးဖဲဘဲကျိး,ဟဲအိၣ်ဒီးပုၤဖဲပဟံၣ်လီၤ.အဝဲသ့ၣ်သၢၤလၢန့ၣ်မ့ၢ်ပုၤကွဲးဖိလၢအနၢ်လီၤ,အိၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ညါ,တၢ်ပးကဲခိၣ်နၢ်သရၣ်သမၢတဖၣ်လီၤ.ဝဲသ့ၣ်သၢၤန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ-နီၢ်ဝါဝါ,နီၢ်စၢ်ဟ့ၣ်ဖိဒီးစိကုလ်မိၣ်လီၤ.ဒ်အမ့ၢ်လံာ်စိဆူကွဲးဖိအသိးအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်ထီၣ်ကွဲးကိးနံၤဒီးလၢမ့ၢ်ဆါခိးလၢဟါခိးစ့ၢ်ကိးအိၣ်ဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢကွဲးဘၣ်လဲၤထီၣ်ကိးဒဲတဘျီဘျီဟဲက့ၢ်တုၤဆူဟံၣ်လၢတၢ်ခဲးတၢ်နၢၤဒ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ.မ့ၢ်တုၤယီၤကိးလၢမ့ၢ်အိၣ်ဘုးအနံၤန့ၣ်ဘၣ်လဲၤထီၣ်ဘါယုၤဆူသရိၣ်တနံၤအတီၢ်ပုၤသၢၤဘျီအစ့ၤကတၢ်,ဂီၤခိပိာ်မုၢ်ကရၢတၢ်ဘါ,မ့ၢ်ဆါခိမ့ၢ်ထူၣ်တၢ်ဘါဖိၣ်ဒီးလၢဟါခိန့ၣ်ကျဲးစးကရၢတၢ်ဘါန့ၣ်လီၤ.

မိခင်ကဏ္ဍအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုအားလေးတစ်ခု

ဖဲအပူကွဲ ၂၀၁၄ နှစ်၊ လါဒဲးဘၢ်ယကုၤဟးဆူယိကီၤအခါ၊ မ့ၢ်လၢတၢ်ဘၢ်ဆၢ်ဘၢ် တၢ်ဒီးယလဲၤဟးပိာ်ပုၤခံဆူရၢ်မတံ(မြဝတီ)ဒီးဆူဝုၣ်ဂျါ(၄၅၅)ဆူသးခိးကီၤဆၢသး ရှၢ် ၂၀၁၇ တၢ်လီၤ. ဖဲအဝဲသ့ၣ်မၤဝဲ “သးဟံၣ်ဖိဖိတၢ်အိၣ်သကိးဟါတၢ်အိၣ်အတၢ်ရဲၣ် တၢ်ကျဲၤ” န့ၣ်လီၤ. သိလ့ၣ်လၢပဒီးထီၣ်အိၣ်လၢရၢ်မတံဝုၣ်ဒီးလဲၤဆူဝုၣ်ဂျါတခိၣ်န့ၣ်အပူၤ သကိးအိၣ်ဝဲ(၆)ဂၤ. သရၣ်ဆၢ်ဘျီၣ်, အမါ, အဖိမုၢ်ဖိ, ယူၤရံၣ်, ရှၢ်(Shane)ဒီးယလဲၤ. မ့ၢ် လၢယူၤရံၣ်, ရှၢ်, ကီၤကီၤ, အဲၤရံၣ်ဒီးအသကိးအဂၤတနီၤတခိၣ်တၢ်ကွဲၤမုၢ်လီၤဆိအဝဲသ့ၣ်ပုၤသး ဝံၣ်တၢ်ဖိတဖၣ်န့ၣ်လၢကဘၢ်သးဝံၣ်တၢ်လၢတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဟါဝဲန့ၣ်အဂီၢ်လီၤ.

ပဒီးသိလ့ၣ်တၢ်ကတံၢ်ကတုၣ်ဒီးမုၢ်ဆါခိတၢ်ကီၤသဝံသဝါအယိယမံခုထီၣ်တဖၣ်ဒီးယ ဝဲ(Shane)လၢကတဲန့ၣ်တၢ်တဖျၢၣ်ဒီးသိးပမဲၣ်ကတပုံၤထီၣ်အဂီၢ်လီၤ. အဝဲစ့ၢ်ကိးတဝံခိၣ်

ဒိၣ်ခံယၢဘၢ်. တဘျီယိတဲထီၣ်ဝဲတၢ်ဂ့ၢ်လၢအဖိလၢတခါအံၤဒီးပကန့ၣ်ပနံၤဘၢ်အိၣ်လီၤ.

“တဘျီသးစၢ်ဖိလၢတဲက့ၤအပူၤကညီကျိၣ်တဘၢ်ဂ့ၢ်ဂ့ၢ်ဘၢ်ခံၤ, သရၣ်ဒီးဖျီအဝဲသ့ၣ်လၢသရိၣ်ပူၤလီၤ. သရၣ်မၤအဝဲသ့ၣ်ခံၤတဲပိာ်ထွဲအခံလၢတၢ်အၢ်လီၤအိၣ်လီၤအဂီၢ်ဒီးအံၤ-

“ပကအ့ၣ်လိာ်ပသး, ပကတီၢ်လိာ်ပသး, တုၤလၢယူၤမဲၣ်ညါလီၤ”

ဘၢ်ဆၢ်အဝဲသ့ၣ်ခံၤတခိၣ်တဲက့ၤအပူၤကညီကျိၣ်တဘၢ်အါအါဘၢ်အယိတဲပိာ်ထွဲဝဲသရၣ်အခံလၢ-

“ပကအ့ၣ်လိာ်ပသး, ပကတီၢ်လိာ်ပသး, တုၤလၢယူၤမဲၣ်ညါလီၤ”

ဖဲန့ၣ်သရၣ်ဒိၣ်လၢအဖျိတၢ်တဂၤအမဲၣ်ထီၣ်ဂၢ်ဒီးမ့ၢ်ပုၤကမုၢ်လၢသရိၣ်ပူၤတဖၣ်န့ၣ်ထီၣ်ဝဲအကလုာ်သိၣ် ပုၤသရိၣ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.

ပနံၤဘၢ်ရှၢ်(Shane)အတၢ်တဲဖိတခါအံၤဖဲအတဲတၢ်ဝံၣ်အခါလီၤ. ယူၤရံၣ်စ့ၢ်ကိးတခိၣ်အဂျူ(ယၢ်)ဘၢ်. တဲပုး ဝဲအတၢ်လဲၤခိဖျိလၢအလီၤနံၤတဖၣ်အဂ့ၢ်ဒီးပနံၤဘၢ်အိၣ်လၢကျဲၤဒိဘိညါ, ယတမံခုလၢဘၢ်ဒီးယမဲၣ်တပုံၤ ထီၣ်က့ၤတုၤလၢပလဲၤတုၤဆူသးခိးကီၤဆၢသးရှၢ် ၂၀၁၇ သးရှၢ်ဝဲလီၤအိၣ်တၢ်အလီၤတစုန့ၣ်လီၤ.

တၢ်လဲၤကျဲၤတဘျီအံၤပပုၤဒီးတၢ်နံၤဝဲပျီၤကဒိလၢကျဲၤဒိတဘိညါလၢအဝဲသ့ၣ်ခံၤအတၢ်တဲလီၤနံၤတၢ်အယိဘၢ်ဆၢ်. ယနံၤကဲၤဒၣ်တဝံၣ်တဝံၣ်ဒီးအ ဝဲတဝံၣ်တခိၣ်ဒီးကဲထီၣ်က့ၤယလၢတၢ်ဘၢ်ယိၣ်ဘၢ်ဘျီ-ယပုၤကလုာ်သးစၢ်လၢတအဲၣ်ကတိၤက့ၤအကျိၣ်ဘၢ်တဖၣ်, အတၢ်အိၣ်မူခါဆူညါတၢ်က ကဲထီၣ်အသးဒီးအဝဲသ့ၣ်ဒဲလဲၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

ပပုၤကညီဖိတဖၣ်(ပုၤနီၣ်ဂံၢ်လၢအအါတခိၣ်န့ၣ်)တဖၣ်ဒိၣ်ဟံၣ်ကဲ, တဖၣ်ကဖၢလၢအသးလၢကဘၢ်ကတိၤအပူၤကညီကျိၣ်လၢကလုာ်ဂၤတဖၣ်အ မဲၣ်ခိၣ်မဲၣ်ညါဘၢ်. မ့ၢ်တခိၣ်ဆိမိၣ်ဒိၣ်ကလုာ်ဂၤအကျိၣ်ဒီးဟံၣ်ဒိၣ်ကလုာ်ဂၤအတၢ်ဆဲးတၢ်လၢဒိၣ်န့ၣ်အနီၢ်ကစၢ်အတၢ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤအိၣ်ဒီးဝဲတနီၤတ ခိၣ်ဆဲးလၢကဘၢ်ကတိၤအကျိၣ်လၢကလုာ်ဂၤအမဲၣ်ညါဒၣ်လဲၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်လီၤ. ပပုၤကညီဖိအိၣ်လၢကီၢ်လါ(ကီၢ်ပယီၤ)တဖၣ်ကတိၤဒၣ်ပယီၤ ကျိၣ်ဒီးမ့ၢ်ကတိၤကညီကျိၣ်တခိၣ်ကတိၤကျိၣ်ကျဲၤအတၢ်ကတိၤဒီးပယီၤကျိၣ်လီၤ. ပပုၤကညီဖိအိၣ်လၢကီၢ်ကီၢ်တဲၣ်တဖၣ်ကတိၤဒၣ်ကီၢ်တဲၣ်ကျိၣ် မ့ၢ်ကတိၤကညီကျိၣ်တခိၣ်ကျိၣ်ကျဲၤအတၢ်ကတိၤဒီးကီၢ်တဲၣ်ကျိၣ်လီၤ. ခဲအံၤပပုၤကညီဖိလၢအလဲၤတုၤဆူထံဂုၤကီၢ်ဂၤတဖၣ်အဖိအလဲၤတနီၤန့ၣ် တကတိၤက့ၤဒၣ်လဲၣ်လၢကညီကျိၣ်လၢဘၢ်. ကတိၤလိာ်က့ၤဒၣ်အသးကဒဲကဒဲလၢအဲၤကလဲးကျိၣ်. နမ့ၢ်သံကွၢ်အဝဲသ့ၣ်တၢ်လၢကညီကျိၣ်ဒီးကွၢ် ထီၣ်နမဲၣ်စံးဆၢက့ၤဒၣ်န့ၣ် “I don't Know, I don't understand and I don't care” ဒီးဝံၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

မိၢ်ပၢ်လၢအလဲၤတုၤဆူကီၢ်ချၢတဖၣ်သ့ၣ်သုၤဒါ, သုမ့ၢ်တကီၢ်သ့ၣ်ဂီၤသးလၢတၢ်ဂ့ၢ်ဝဲအံၤဘၢ်. သုမ့ၢ်သ့ၣ်မုၢ်သးမံထွဲသုဖိဆံးလၢဒိၣ်ထီၣ်ဖဲကီၢ်ချၢတ ဖၣ်ကကတိၤဒၣ်ဝဲကလုာ်ဂၤကျိၣ်ဒီးသုမ့ၢ်ဆိမိၣ်လၢကညီကျိၣ်တမ့ၢ်တၢ်အရ့ဒိၣ်လၢဘၢ်ဒဲလၢခဲအံၤအသိးန့ၣ်, လၢစ့ၢ်ကီၢ်န့ၣ်အတီၢ်ပူၤ(ဘၢ်တ ဘၢ်ကမ့ၢ်ဝဲဒၣ်လဲၣ်ဖဲန့ၣ်ဆံးဖိတဖၣ်အံၤအစိၤ)န့ၣ်န့ၣ်ပပုၤကညီကျိၣ်ကစးထီၣ်လီၤမၢ်ကွဲၣ်ဝဲကယိကယိလၢကလုာ်ဂၤတဖၣ်အကျိၣ်န့ၣ်အကနုက ယိၢ်အိၣ်ဖျါဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်ကတိၤက့ၤဒၣ်လဲၣ်အပူၤကညီအကျိၣ်န့ၣ်, အကလုာ်အသိၣ်တဘၢ်လီၤဘၢ်စးလၢဘၢ်ဒီးကကဲထီၣ်က့ၤဝဲဒဲ ပုၤသးဝံၣ်တၢ်ဖိရှၢ်(Shane))အတၢ်တဲနံၤအသိး “ပကအ့ၣ်လိာ်ပသး, ပကတီၢ်လိာ်ပသး, တုၤလၢယူၤမဲၣ်ညါ” န့ၣ်လီၤ. ယူၤအမဲၣ်ကညီအဂီၢ်ယူၤ မဲၣ်သ့ၣ်အိၣ်ဒီးဝဲလီၤ. မ့ၢ်ပပုၤကညီဖိအိၣ်လၢကီၢ်ချၢတဖၣ်တၢ်မ့ၢ်ကဲထီၣ်အသးဒီးပုၤဒဲန့ၣ်လံးဒီးလၢပမဲၣ်ကညီအဂီၢ်ပမဲၣ်သ့ၣ်ဒၣ်လဲၣ်တအိၣ် က့ၤလၢလၢကညီအဂီၢ်ဘၢ်န့ၣ်အလီၤအိၣ်ဝဲဒၣ်လၢပကဘၢ်ထံၣ်စိအိၣ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

တံနီ (သဝီတါ)

